

SPRÁVNÍ PRÁVO – OBECNÁ ČÁST

Přednáška č. 1

SPRÁVNÍ PRÁVO jako PRÁVNÍ ODVĚTVÍ

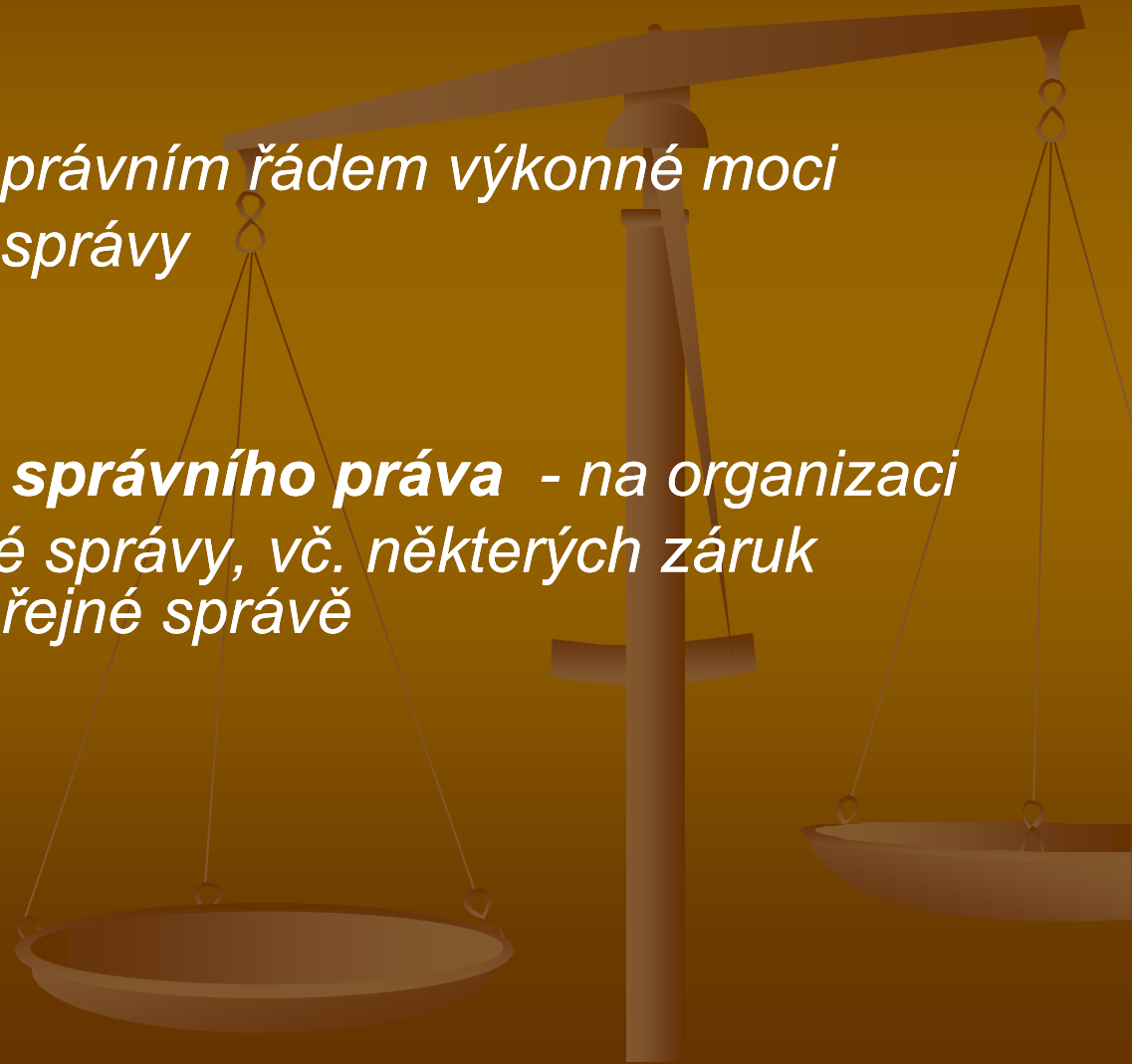
PrF MU, září 2015

SPRÁVNÍ PRÁVO - PRÁVNÍ ODVĚTVÍ

- *subsystem* systému práva, vnitřně členěného ve smyslu obvyklých kritérií pro vyčleňování samostatných právních odvětví
- kvalifikovaný vznik v podmínkách střední Evropy na přelomu poloviny 19. stol., přechod od policejního státu k liberálnímu státu
- Jedná se o právní odvětví nekodifikované

POJEM A ZAMĚŘENÍ PRÁVNÍHO PRÁVA

- *správní právo - právním řádem výkonné moci ve sféře veřejné správy*
- *zaměření úpravy správního práva - na organizaci a činnost veřejné správy, vč. některých záruk zákonnosti ve veřejné správě*

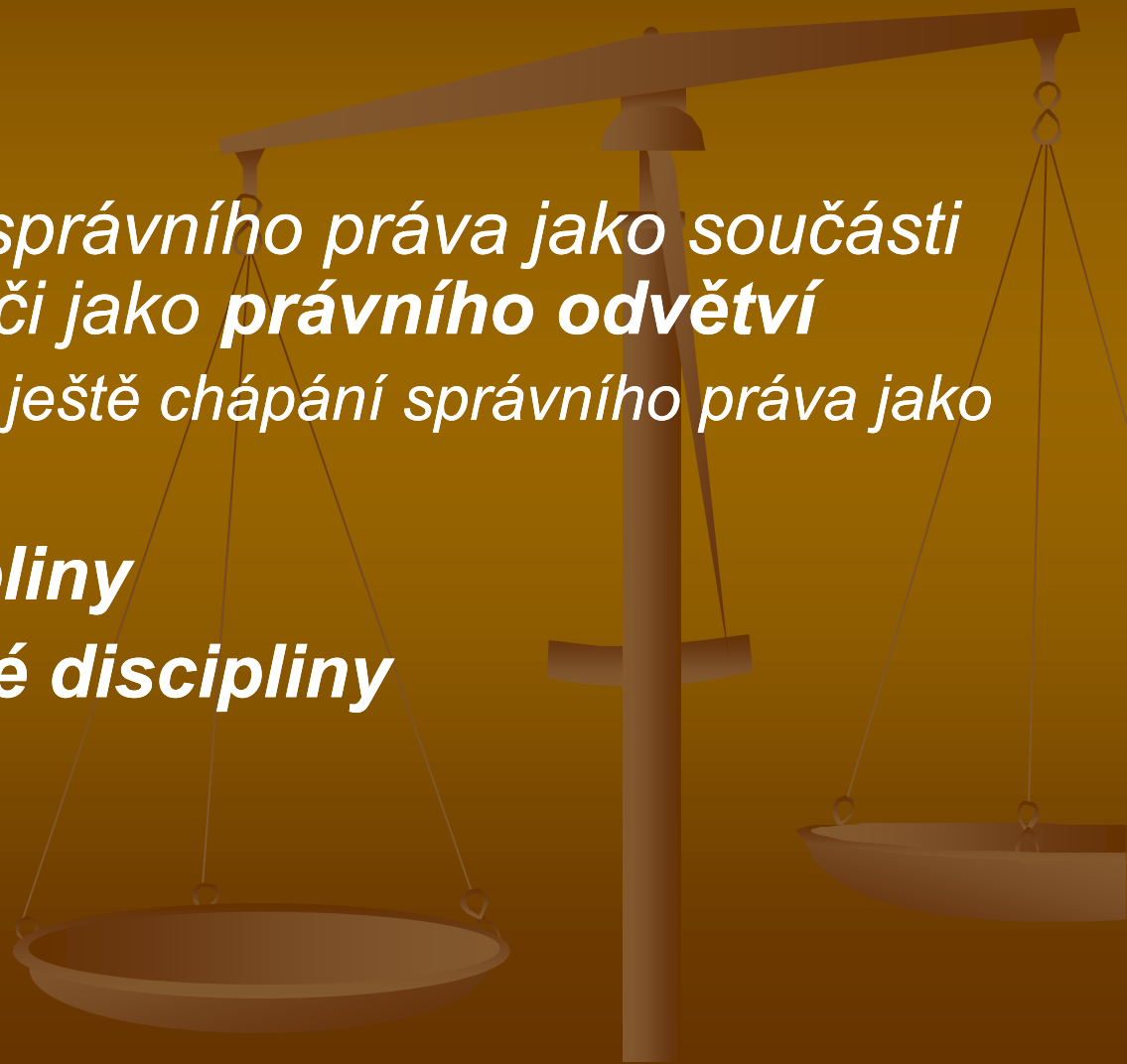

■ *pohledy na **správní právo***

■ *mimo vnímání **správního práva** jako součásti **právního řádu**, či jako **právního odvětví** přichází v úvahu ještě **chápaní **správního práva** jako***

■ ***vědní discipliny***

■ ***pedagogické discipliny***

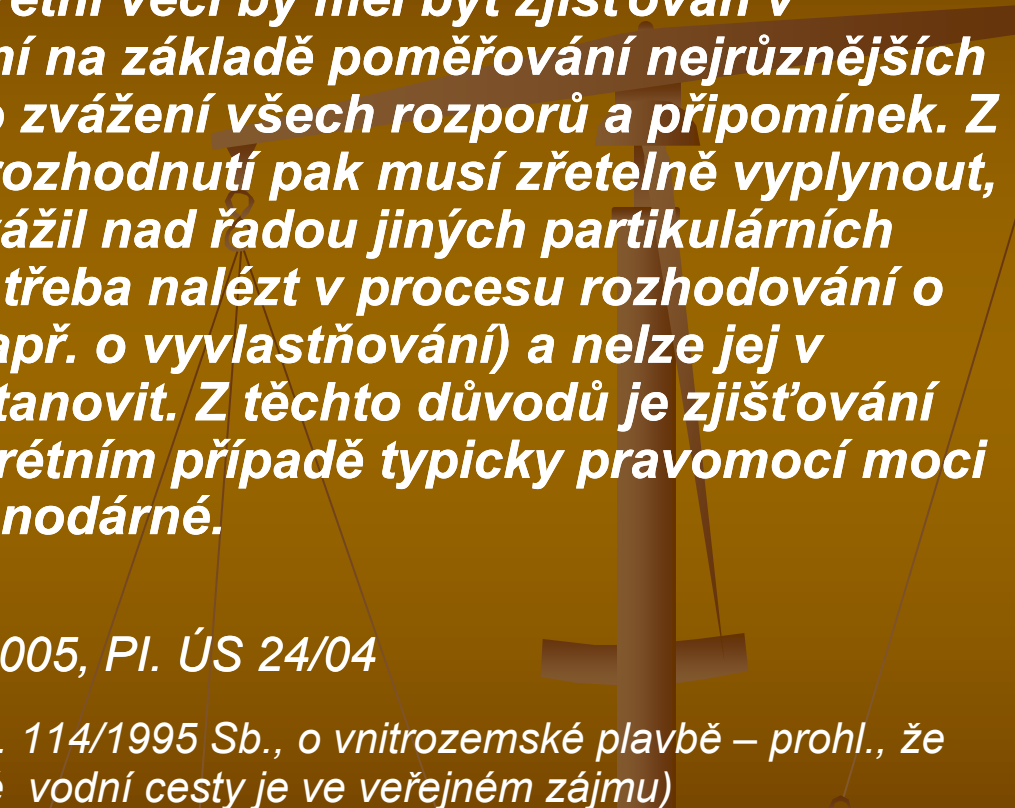
SPRÁVNÍ PRÁVO - PRÁVO VEŘEJNÉ

- *právo veřejné a právo soukromé*
(*právní dualismus*)
 - *teorie mocenská*
 - *teorie organická*
 - *teorie zájmová*

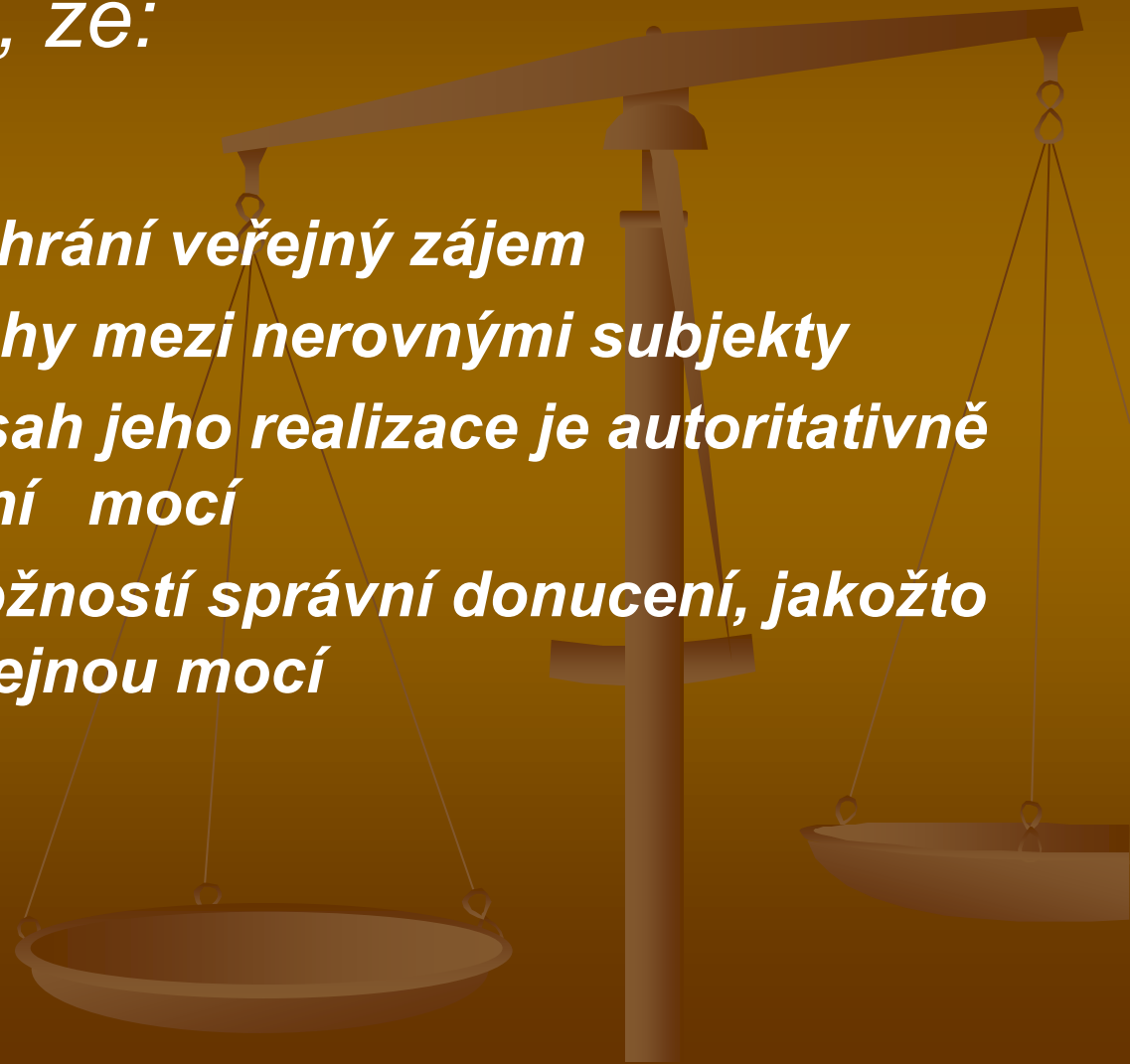
Z judikatury

- **Za *právo veřejné* považuje Ústavní soud tu oblast práva, v níž jsou vztahy založené na nerovnosti zúčastněných subjektů, k soukromému právu patří vztahy založené na rovnosti. Veřejná moc je taková, která autoritativně rozhoduje o právech a povinnostech subjektů. Subjekt, o jehož právech a povinnostech rozhoduje orgán veřejné moci, není v rovném postavení s tímto orgánem a obsah rozhodnutí orgánu není dán na vůli subjektu. Hranice veřejné moci končí tam, kde začíná moc soukromá.**
- Podle Nál. ÚS ze dne 23.6.1995, II. ÚS 86/95 (ve spoj s rozhodnutím VR MMF UK ve věci habilitace)

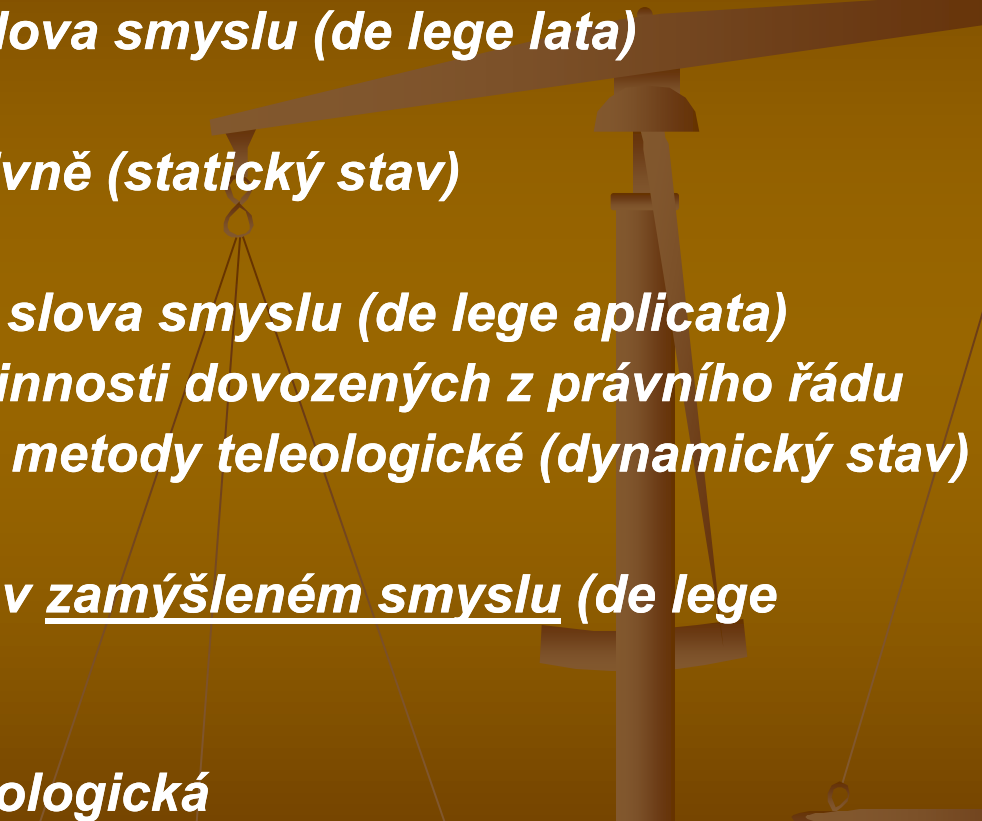
-
- ***Veřejný zájem v konkrétní věci by měl být zjišťován v průběhu správního řízení na základě poměřování nejrůznějších partikulárních zájmů, po zvážení všech rozporů a připomínek. Z odůvodnění správního rozhodnutí pak musí zřetelně vyplynout, proč veřejný zájem převážil nad řadou jiných partikulárních zájmů. Veřejný zájem je třeba nalézt v procesu rozhodování o určité otázce (typicky např. o vyvlastňování) a nelze jej v konkrétní věci a priori stanovit. Z těchto důvodů je zjišťování veřejného zájmu v konkrétním případě typicky pravomocí moci výkonné a nikoliv zákonodárné.***
 - *Podle Nál. ÚS ze dne 28.6.2005, Pl. ÚS 24/04
(ve spoj. se zruš. § 3a zákona č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě – prohl., že rozvoj a modernizace vymezené vodní cesty je ve veřejném zájmu)*

■ *pro **správní právo jako právo veřejné** je charakteristické, že:*

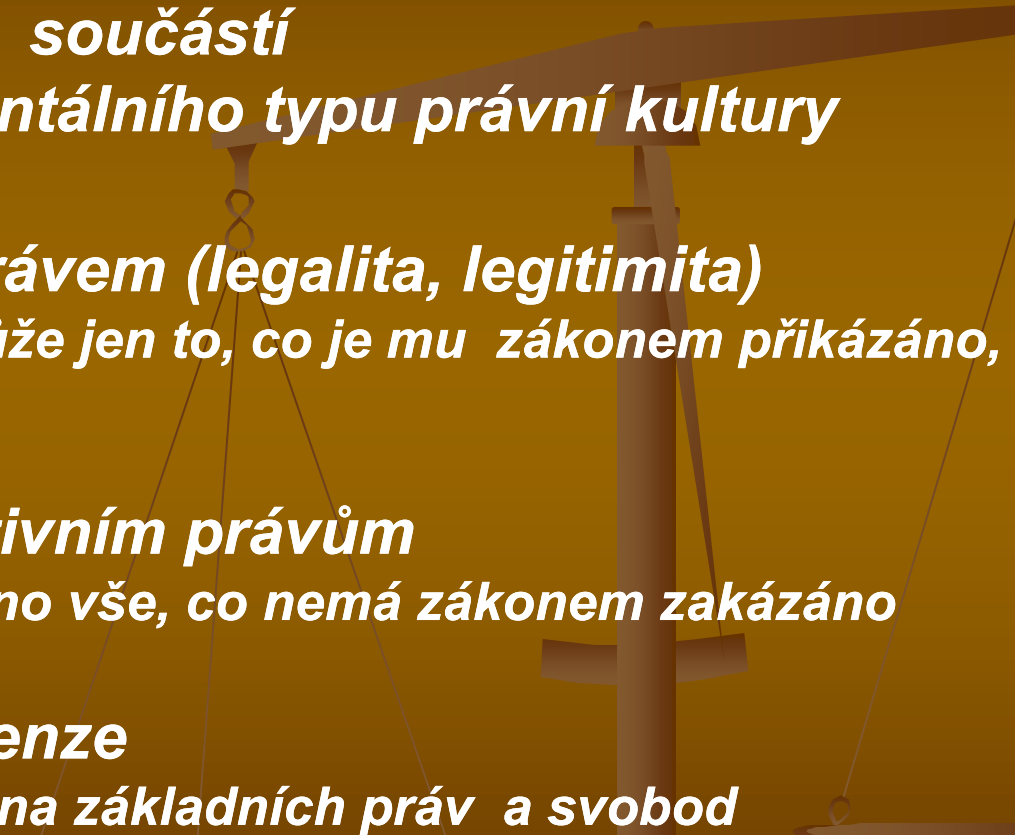
- ***prosazuje a chrání veřejný zájem***
- ***upravuje vztahy mezi nerovnými subjekty***
- ***konkrétní obsah jeho realizace je autoritativně určován úřední mocí***
- ***disponuje možností **správní donucení, jakožto donucení veřejnou mocí*****

Tzv. **OBJEKTIVNÍ** a **SUBJEKTIVNÍ** **SPRÁVNÍ** **PRÁVO**

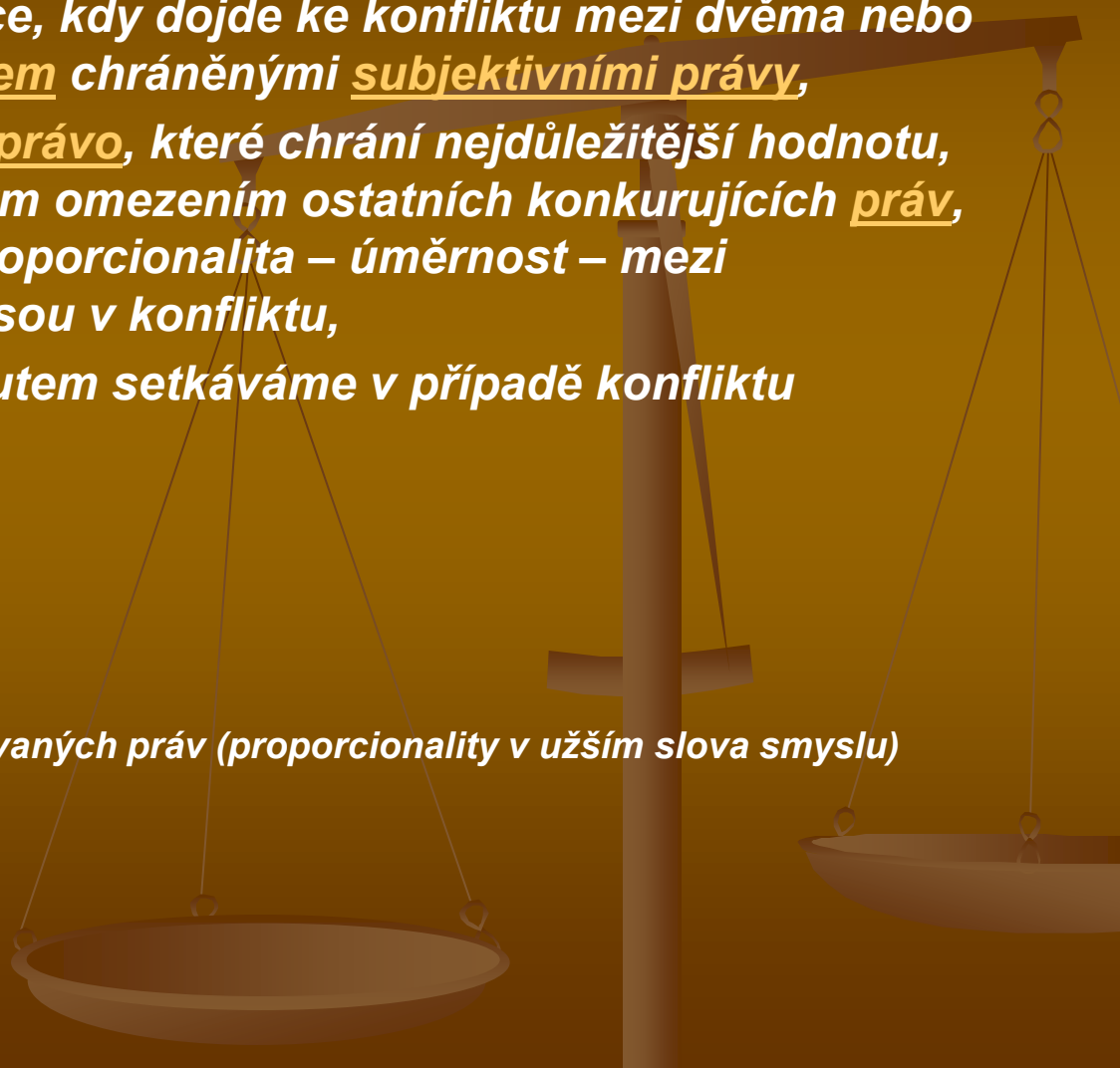
- **právo v objektivním slova smyslu (de lege lata)**
 - **právní řád**
 - **lze poznat normativně (statický stav)**
 - **právo v subjektivním slova smyslu (de lege applicata)**
 - **souhrn práv a povinností dovozených z právního řádu**
 - **k poznání je třeba metody teleologické (dynamický stav)**
 - **další polohou - právo v zamýšleném smyslu (de lege ferenda)**
 - **co je chtěno**
 - **taktéž metoda teleologická**
-

PRÁVNÍ STÁT A SPRÁVNÍ PRÁVO

- *naše správní právo součástí evropského kontinentálního typu právní kultury*
 - *vázanost státu právem (legalita, legitimita)*
 - *správní orgán může jen to, co je mu zákonem přikázáno, nebo dovoleno*
 - *respekt k subjektivním právům*
 - *každý má dovoleno vše, co nemá zákonem zakázáno*
 - *lidskoprávní dimenze*
 - *přednostní ochrana základních práv a svobod*
-

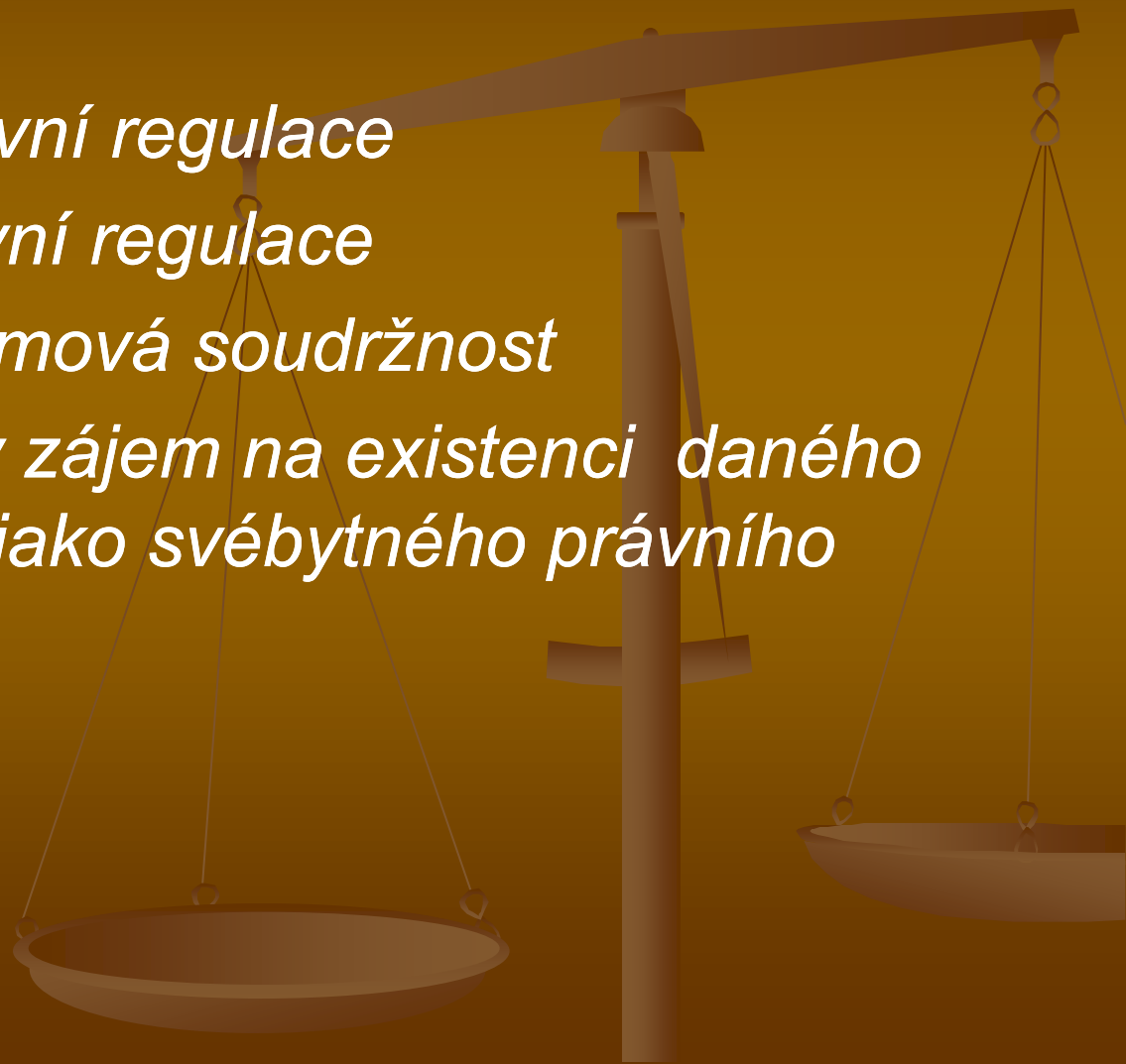
PRINCIP PROPOPCIONALITY

- vztahuje se k řešení situace, kdy dojde ke konfliktu mezi dvěma nebo několika objektivním právem chráněnými subjektivními právy,
- Přednost má dostat to to právo, které chrání nejdůležitější hodnotu, avšak s minimálním nutným omezením ostatních konkurujících práv, tak aby byla zachována proporcionalita – úměrnost – mezi jednotlivými právy, která jsou v konfliktu,
- nejčastěji se s tímto institutem setkáváme v případě konfliktu základních lidských práv
- **Test proporcionality**
 - kritérium vhodnosti,
 - kritérium potřebnosti,
 - kritérium závažnosti poměřovaných práv (proporcionality v užším slova smyslu)
- srov. Nález ÚS Pl. ÚS 4/94

ODVĚTVOTVORNÁ KRITERIA

- *předmět právní regulace*
- *metoda právní regulace*
- *vnitřní systémová soudržnost*
- *společenský zájem na existenci daného subsystému jako svébytného právního odvětví*

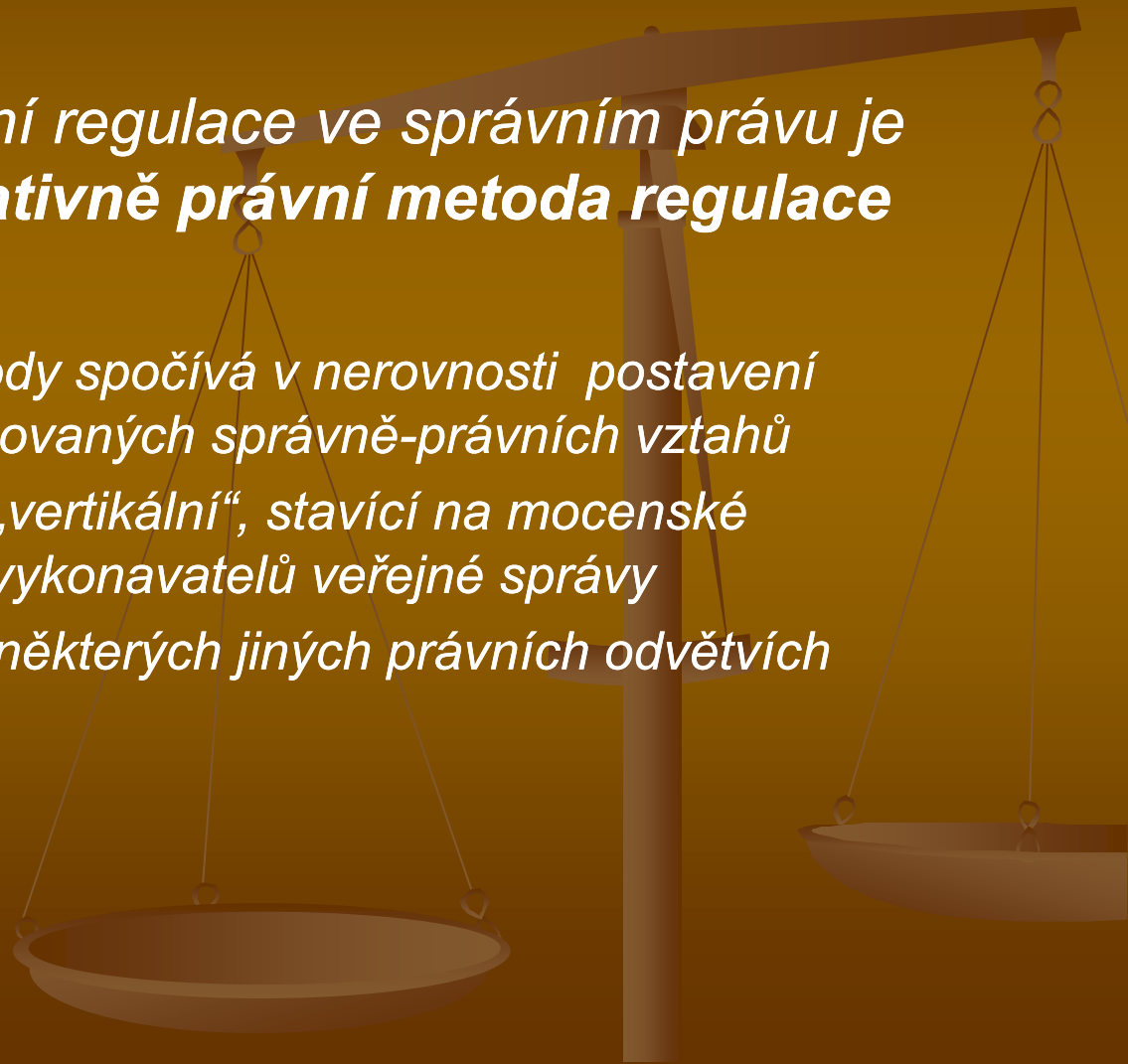

PŘEDMĚT SPRÁVNÍHO PRÁVA

- *organizace a činnost veřejné správy*
 - *v průběhu vývoje vyčleňována samostatná právní odvětví – finanční právo, právo životního prostředí, právo sociálního zabezpečení*
 - *předmět je pojat extenzivněji, než odpovídá zájmu a potřebám veřejné správy – organizace veřejné správy, správní trestání, kontrola – využití i v souvisejících právních odvětvích*
 - *díky extenzi předmětu je správní právo „servisem“ pro některé veřejnoprávní otázky či instituty využívané v podmínkách jiných právních odvětví*

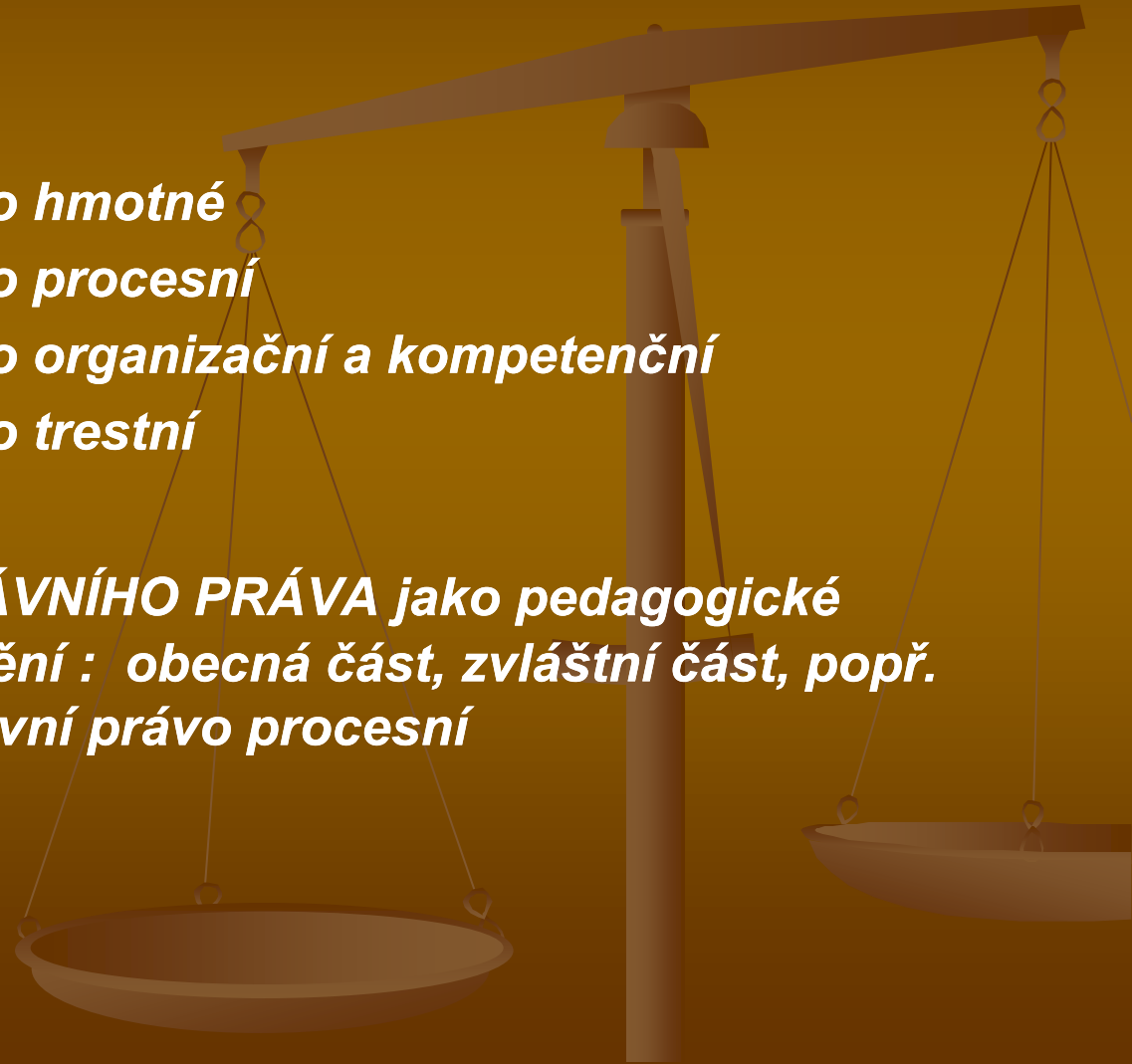
METODA SPRÁVNÍHO PRÁVA

- *metodou právní regulace ve správním právu je tzv. **administrativně právní metoda regulace***
 - *podstata metody spočívá v nerovnosti postavení subjektů regulovaných správně-právních vztahů*
 - *jde o metodu „vertikální“, stavící na mocenské nadřazenosti vykonavatelů veřejné správy*
 - *je užívána i v některých jiných právních odvětvích*

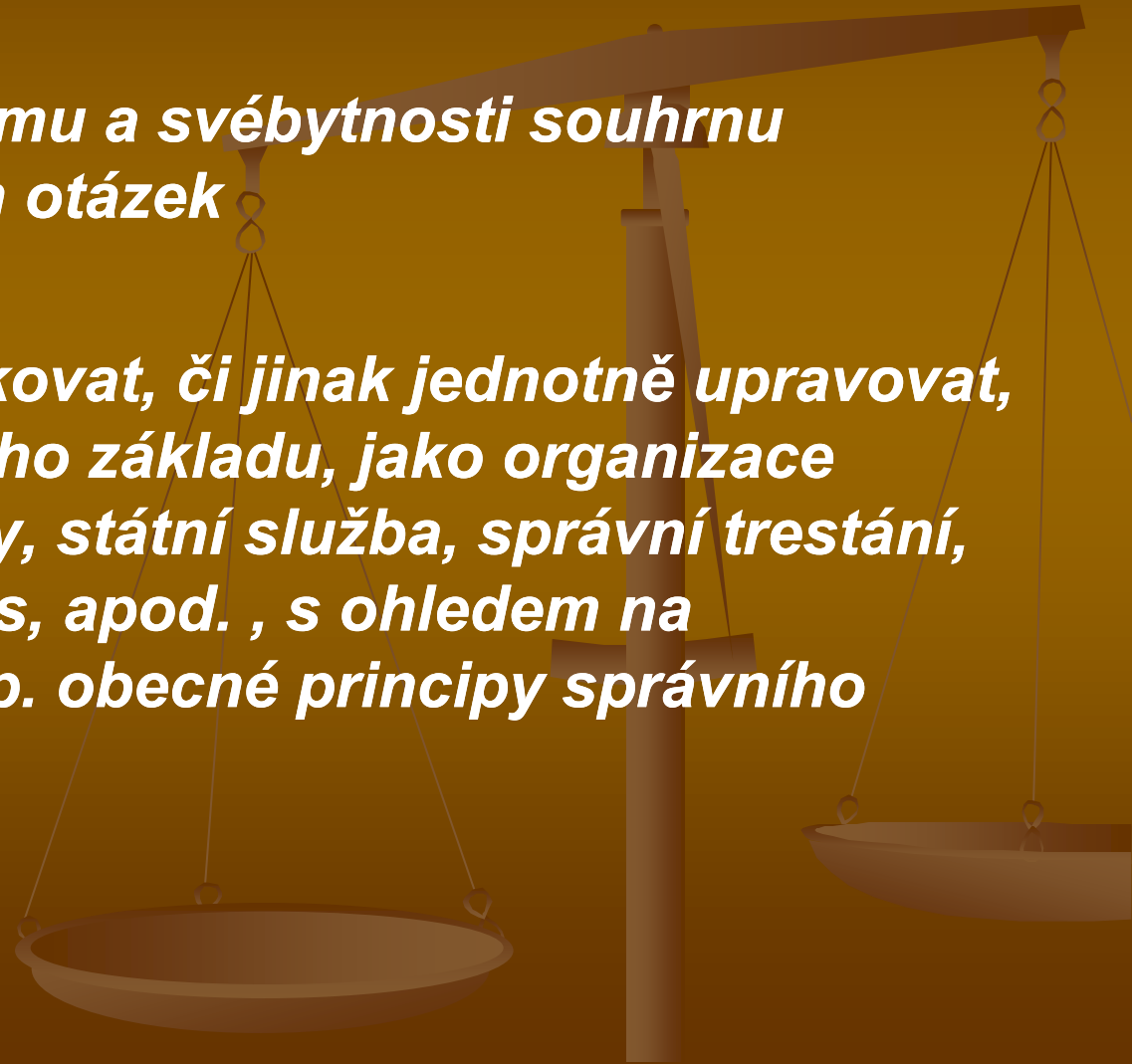
VNITŘNÍ SYSTÉMOVÁ SOUDRŽNOST, VNITŘNÍ ČLENĚNÍ SPRÁVNÍHO PRÁVA

- **členění**
 - **správní právo hmotné**
 - **správní právo procesní**
 - **správní právo organizační a kompetenční**
 - **správní právo trestní**
- **Z pohledu SPRÁVNÍHO PRÁVA jako pedagogické discipliny - členění : obecná část, zvláštní část, popř. samostatně správní právo procesní**

SPOLEČENSKÝ ZÁJEM

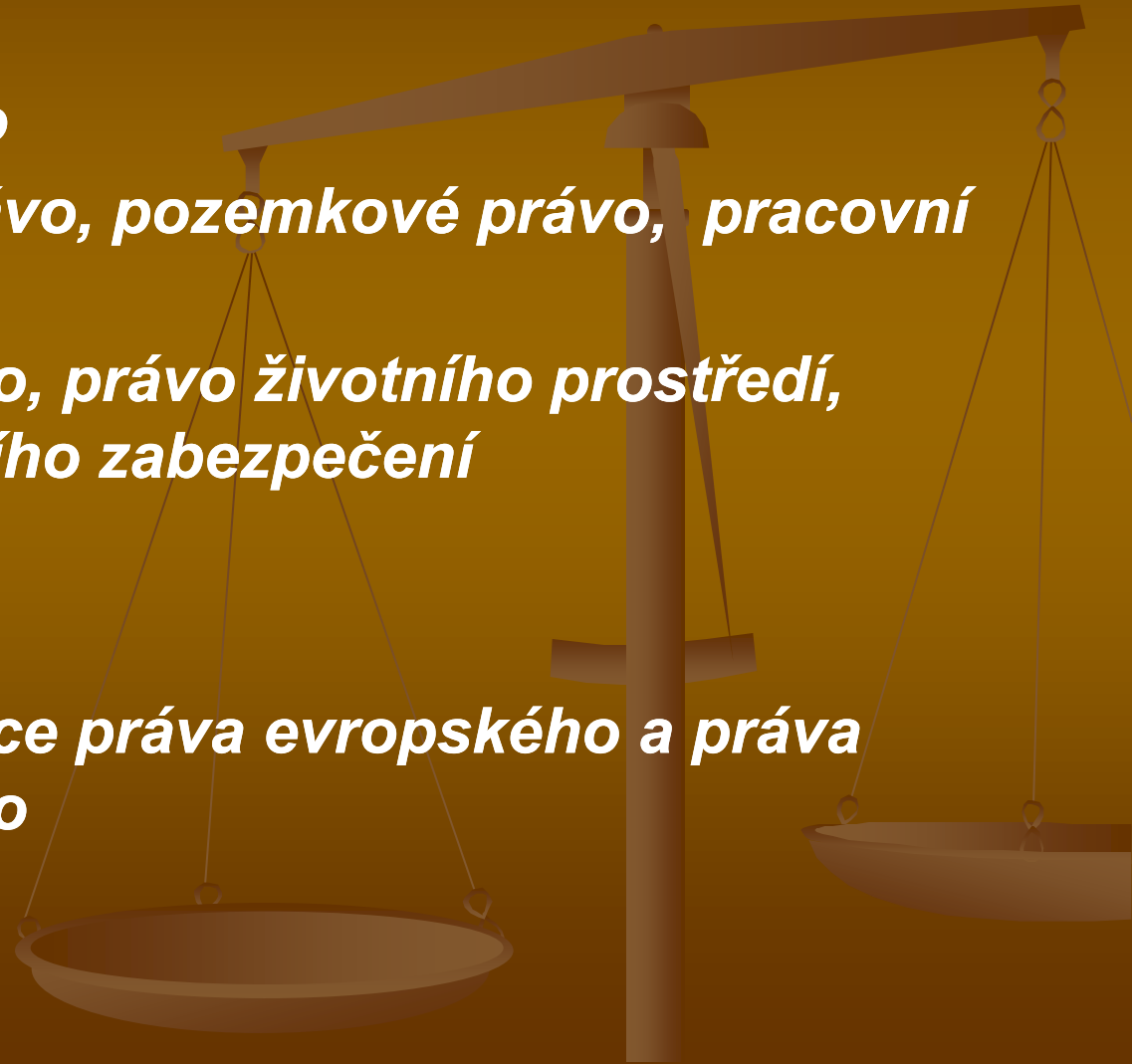
- ***uznání významu a svébytnosti souhrnu upravovaných otázek***
- ***zájem kodifikovat, či jinak jednotně upravovat, věci společného základu, jako organizace veřejné správy, státní služba, správní trestání, správní proces, apod. , s ohledem na společné, resp. obecné principy správního práva***

VZTAHY SPRÁVNÍHO PRÁVA K JINÝM PRÁVNÍM ODVĚTVÍM

- *ústavní právo*
- *občanské právo, pozemkové právo, pracovní právo*
- *finanční právo, právo životního prostředí, právo sociálního zabezpečení*
- *trestní právo*

Specifická pozice práva evropského a práva mezinárodního

VĚDA SPRÁVNÍHO PRÁVA a SPRÁVÍ VĚDA

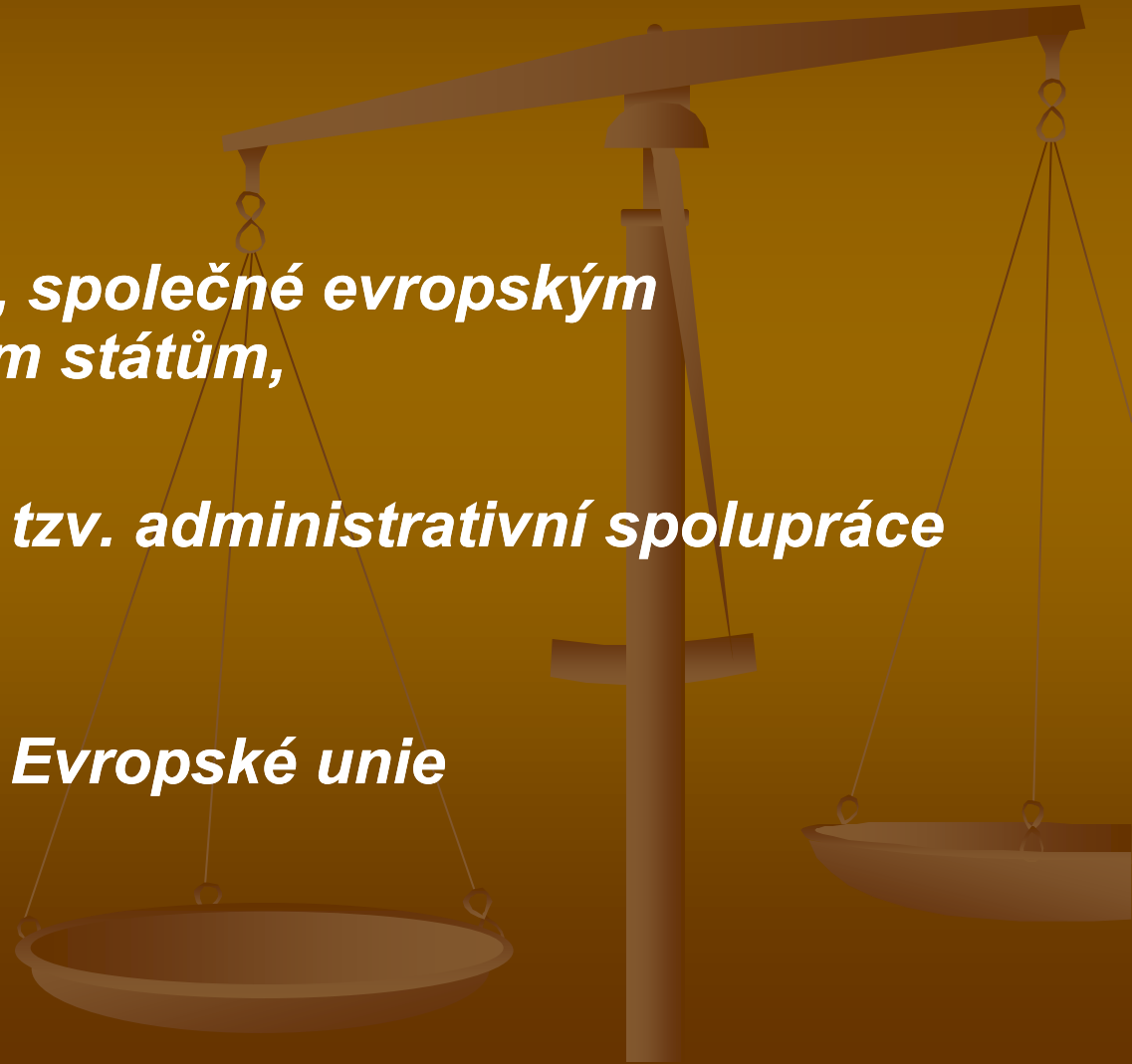
- ***předmět a metody vědy správního práva***
- ***předmět a metody správní vědy***
- ***vztah vědy správního práva a správní vědy***

Tzv. EVROPSKÉ SPRÁVNÍ PRÁVO

■ *v rovinách*

- *správní právo, společné evropským demokratickým státům,*
- *správní právo tzv. administrativní spolupráce států Evropy,*
- *správní právo Evropské unie*

SHRNUTÍ, ZÁVĚR

...a co nás čeká příště

- ***Prameny a normy správního práva***

